

Merel de Waard is antropologe en voorzitter van Stichting Expertise Centrum Energetische Geneeskunde, waar ze praktijk- en literatuuronderzoek doet naar energetische behandelvormen. Daarnaast werkt ze als energetisch traumatherapeut in haar praktijk Lied van de Merel en geeft ze les aan diverse instellingen.

HOOFDLIJN:

De energetische anatomie zoals deze al duizenden jaren wordt onderzocht en onderwezen in onder andere de Chinese en Indiase traditie spreekt van energiekanalen, energiecentra en energievelden. Zowel westerse als oosterse onderzoekers hebben zich gebogen over een mogelijke synthese van diverse tradities en wetenschappelijke inzichten in de menselijke anatomie. Hoewel de eerste pogingen hiertoe niet zonder meer passend zijn bij elke traditie, heeft deze interculturele en interdisciplinaire uitwisseling enkele interessante theorieën en denkrichtingen opgeleverd die ons begrip van energetische en fysieke anatomie kunnen verhelderen.

[bij acupunctuurpunten op de meridianen aan het huidoppervlak is de elektrische weerstand significant lager dan daaromheen]

Een culturele en theoretische synthese

Energetische anatomie

In verschillende culturele en medische tradities is sprake van het concept van een energetische anatomie. De meesten van ons zijn bekend met chi, acupunctuurpunten en meridianen uit de traditionele Chinese geneeskunde, prana, chakra's en aura's uit de yogatraditie. Energiekanalen, energetische organen en ons energieveld zijn inmiddels onderwerp van een uitgebreide zoektocht naar een gemeenschappelijk begrip van onze energetische anatomie en fysiologie. Hoe hangen deze systemen samen? Hebben ze een basis in de realiteit? Kunnen we ze meten? >

De kennis over acupunctuurpunten en meridianen werd ontwikkeld door eeuwenlang experimenteren van Chinese medici. Meridianen zijn energiekanalen in het lichaam. Naast de twaalf bekende hoofdmeridianen zijn er meridianen die vertakken en verbinden met dieper gelegen weefsels. Acupunctuurpunten zijn punten op de meridianen aan het huidoppervlak waar de elektrische weerstand significant lager is dan daaromheen.

Door deze punten is de chi-stroom in de meridianen te moduleren, zodat deze vrij kan stromen.^[1]

Het chakrasysteem werd beschreven door de Indiase yogi's vanuit hogerzintuiglijke waarneming. Energie heet hier prana en ook in de yoga traditie wordt gesproken over energiekanalen: de nadi's. Er zijn er minstens 72.000. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen grove en subtiele nadi's. Soms bevinden nadi's zich in elkaar: de sushumna (het centrale energiekanaal evenwijdig aan onze ruggengraat) bevat bijvoorbeeld nog drie subtielere nadi's langs de middellijn, in elkaar genesteld. Daarnaast, evenwijdig aan de sushumna, bevinden zich de bekende nadi's ida en pingala, die elkaar op verschillende plaatsen kruisen. Op de kruising van deze kanalen bevinden zich de chakra's, wielen of draaikolken van energie. In de oude tradities wordt er gesproken van zes, zeven of acht hoofdchakra's langs de middellijn en vele honderden minder grote chakra's op andere plaatsen in het lichaam.^[2]

Veel nadi's bevinden zich in het menselijk lichaam. Volgens sommigen bevindt een groot aantal nadi's zich buiten het lichaam, in de aura.^[2,3] Op nevenstaande afbeelding^[3] zie je een oude tekening van de nadi's. Door yogaoefeningen kunnen blokkades in de nadi's worden opgeheven.^[1,2,3]

Er zijn meer systemen die spreken van energiekanalen, draaikolken of wielen van energie. De Cherokee, de Maya's, de Tibetanen, de Sufi's en de Joden hanteren al lange tijd systemen rondom energiecentra, wielen of sferen van spirituele ontwikkeling. Sommige tradities beïnvloedden elkaar, andere ontwikkelden zich onafhankelijk, maar toch gelijkend.^[1]

Veel schrijvers hebben de chakra's in verband gebracht met acupunctuurpunten.^[4,5] Anderen waarschuwen dat nadi's puur spiritueel zijn en niet overeen kunnen komen met een systeem met energiepunten.^[2,6] Daar is niet iedereen het mee eens; sommigen stellen nadi's zelfs gelijk aan fysieke zenuwbanen.^[7]

Ondanks de meningsverschillen, gaan de meeste theoretici ervan uit dat de verschillende culturele tradities verwijzen naar hetzelfde systeem, dat zowel fysieke als energetische eigenschappen heeft.^[1,3,4,5,8,9,10] John Cross behandelde chakra's met acupunctuur en kwam zo tot een lijst met acupunctuurpunten die verbonden zouden zijn met de chakra's.^[4]

Hiroshi Motoyama kwam er met behulp van een meetinstrument achter dat het menselijk bewustzijn via de chakra's invloed uitoefent op het lichaam, onder meer via het zenuwstelsel. Door zijn experimenten kon hij echter ook uitsluiten dat meridianen gelijk kunnen worden gesteld aan zenuwen: acupunctuurpunten reageerden op een zwakke elektrische stroom in andere, bijbehorende acupunctuurpunten. Tussen deze punten liepen geen zenuwverbindingen, de punten waren echter wel onderdeel van de traditionele kaart van meridianen.^[5]

Op het moment van schrijven is de consensus binnen de energetische geneeskunde dat er een extra circuit bestaat in het menselijk lichaam dat energie binnen het lichaam vervoert. James Oschman spreekt in deze context van *the living matrix*, een samenhangend geheel van bindweefselbanen dat energie geleidt en in harmonische resonantie moet zijn om het lichaam gezond te houden. Dit weefsel is laaggeladen en geleidend. Water speelt hierin een belangrijke rol.^[10]

Alles wat in het lichaam geregeld moet worden, wordt door elektrische ladingen begeleid en aangestuurd. Elektrische signalen regelen de chemische signaaloverdracht in het zenuwstelsel en de afgifte van hormonen in het endocriene stelsel.^[1,10,11,15] Charles Shang deed onderzoek naar embryonale ontwikkeling en stelt dat hier de sleutel naar het meridiaanstelsel te vinden is. In de ontwikkeling van een embryo spelen zogenaamde *gap junctions* een grote rol. Dit zijn hydrofiele ruimtes tussen cellen met verschillende niveaus van geleiding, waarin ionen worden getransporteerd, oftewel elektrische signalen. Deze signalen spelen een rol in de morfogenese: de vorming van het embryo. Gap junctions blijven echter actief in het volwassen lichaam. Ze spelen een rol in de communicatie met het endo-

alles wat in het lichaam geregeld moet worden, wordt door elektrische ladingen begeleid en aangestuurd

Richard Maxwell breidt Shangs theorie uit en stelt dat de chakra's zich bevinden op plaatsen waar zich een extreem hoog aantal gap junctions bevinden. Met andere woorden, plaatsen waar een grote hoeveelheid elektrische signalen worden uitgewisseld. Hij gaat ervan uit dat deze plaatsen er voor helderzienden uit zouden moeten zien als oplichtende vortices van elektrische stromen en impulsen.^[13]

Daarmee is niet gezegd dat de gap junction-vortices hetzelfde zijn als chakra's. Maxwell waarschuwt dat chakra's niet moeten worden gereduceerd tot fysieke organen, ook niet als we hun plaats in het lichaam kunnen vaststellen en meten. Hij stelt dat we de waarneming van yogi's en helderzienden serieus moeten nemen en daarom niet mogen uitsluiten dat er niveaus zijn in onze energetische anatomie die niet fysiek of elektrisch zijn, maar veel subtieler van aard.^[13] De chakra's zijn volgens energiewerkers niet alleen een verzameling gap junctions en elektrische signalen, maar organen die zich in ons energieveld bevinden en een verbinding hebben met het meridianenstelsel.^[1,3,8,11] Om dit in elkaar te kunnen passen, moeten we ons eerst een beeld vormen van het menselijk energieveld.

Ons energieveld bestaat uit verschillende samenhangende energievelden met verschillende frequenties en diameters.^[1,3,8,11] Hierdoor nemen helderzienden ze waar als 'lagen'. Een theosofische indeling op basis van de kosha's uit de yogatraditie noemt het lichaam zelf, direct daarin en er omheen het etherisch lichaam of etherisch veld, dan volgt het emotionele (astrale) lichaam, het mentale lichaam en tenslotte de ziel.^[9] Er zijn nog veel meer indelingen van ons subtiele energieveld, die

niet objectief na te gaan zijn. Sommige systemen lijken elkaars tegenovergestelde, zoals de volgorde van de lagen in de leer van Brennan, waarbij de lagen van binnen naar buiten subtieler worden en die van Eden, waarbij de lagen van buiten naar binnen subtieler worden.^[8,11] Energiekanalen – en zelfs energiecentra – zijn inmiddels door metingen aangetoond^[10,11,12], maar de subtielere energievelden kunnen (nog) niet objectief (door meetinstrumenten) worden waargenomen.

De energiecentra bevinden zich in ons energieveld op elke frequentie (in elke laag) en zetten energie om van de ene frequentie naar de andere.

Een energiecentrum zet bijvoorbeeld energie uit het astrale veld om in energie voor het etherische veld en daarna in fysieke energie. De fysieke energie stroomt het lichaam in, waar het via het meridianen- of nadistelsel verder wordt getransporteerd. Andersom voeren de energiekanalen energie terug naar de energiecentra, waarna deze de 'afval'-energieën uit het lichaam verwijderen via het energieveld en verder naar buiten, de 'wijde wereld' in naar de grotere energievelden van de aarde en de kosmos. De energiecentra zijn zo de verbinding tussen onze verschillende energievelden en integreren het hele systeem.^[1,3,8,11]

de energievelden zijn de trillingen die ontstaan door de intentie van het tot leven komen van een individuele ziel

Oude hindoetekening van de nadi's en de chakra's^[3]

Bewustzijn, met name bewuste intentie, heeft invloed op ons emotionele en fysieke welzijn en kan zelfs de staat van materie wijzigen.^[14] Dit proces verloopt volgens de meeste theorieën door middel van de energetische interface tussen ons lichaam en ons bewustzijn: energiekanalen (meridianen), energiecentra (chakra's) en ons energieveld (bioveld). Bewustzijn of intentie is nonlocaal en heeft geen materiële vorm. Vanuit intentie ontstaat echter beweging, ofwel trilling. Deze trilling is eerst subtiel. Hoe dichterbij de oorspronkelijke intentie, hoe subtieler de energie. Hoe meer de intentie-impuls vorm krijgt, hoe dieper deze in de wereld van de materie indaalt en hoe fysieker de trilling wordt, totdat de trilling op een niveau is aangekomen dat deze voor onze fysieke zintuigen waarneembaar is, en lichaam is geworden.^[10,14] De energievelden kun je zien als de trillingen die ontstaan door de intentie van het tot leven komen van een individuele ziel. Deze intentie wordt een beweging die een subtiel energieveld schept. Hoe meer deze intentie zich verdicht, hoe minder subtiel en hoe fysieker de velden worden. Een embryo is daarom niet alleen een klompje cellen, maar ook een energieveld in wording, in samenhang met het bewustzijn dat er vorm aan geeft.^[10,11,12]

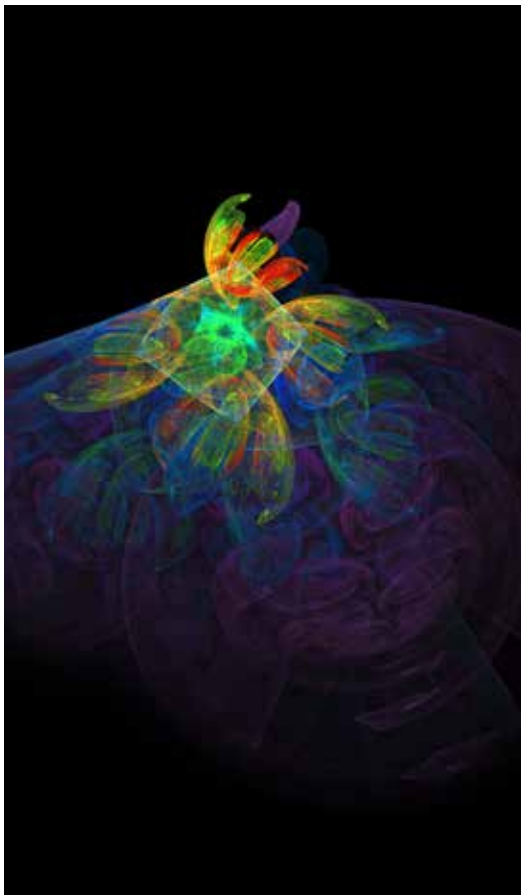
Dit is een proces dat niet eenmalig plaatsvindt. Het gebeurt elke seconde. Elk moment van de dag word je opnieuw vormgegeven. De verschillende frequenties van je scheppingsproces blijven allemaal aanwezig in de vorm van velden.^[11,14]

De energiecentra zorgen er elk moment van de dag voor dat energie heen en weer wordt 'geademd' tussen al deze frequenties, al deze

elk moment van de dag word je opnieuw vormgegeven

lagen in je energieveld. Je ademt voortdurend bewustzijn, eeuwigheid, via al je energievelden je lichaam in, waar het continu al je cellen voorziet van energie. Hieruit volgt dat je je cellen dus ook continu voorziet van bewustzijn, van intentie, van informatie. Vanuit deze denkwijze is het begrijpelijk dat ons lichaam herinneringen bevat, emoties en leerervaringen van vroegere gebeurtenissen. Ons lichaam is het focuspunt van een in meerdere lagen verdicht bewustzijn.^[1,10,14] Het is vanuit deze denkwijze ook begrijpelijk dat niet alleen een blokade in onze energiekanalen ziekte kan veroorzaken, maar ook een verstoring in ons bewustzijn. Een negatieve intentie kan ziek maken, omdat het energieveld dan niet de juiste signalen doorgeeft aan de energiekanalen.^[11,14]

Of deze beschrijving klopt zal de tijd leren, of liever: de experimenten en ervaringen van veel behandelaren en wetenschappers zullen ons wijzer moeten maken. Tot die tijd moeten we het doen met een intercultureel speculatief model en de kracht van onze intuïtie. ■

BRONVERMELDING:

1. Dale, C. (2009). *The subtle body; an encyclopedia of your energetic anatomy*. Sounds True.
2. Chandaka, S. & Kandi, S. (2017). *Yoga physiology and anatomy according to classical yoga and tantra texts*. International Journal of Yogic, Human Movement and Sports Sciences, 2(2): 365-368. Geraadpleegd op 13 september 2024, van <https://www.theyogicjournal.com/pdf/2017/vol2issue2/PartG/2-2-58-482.pdf>.
3. Judith, A. (2002). *Chakra werkboek; het chakrasysteem als sleutel tot kennis en geestelijke groei*. Altamira-Becht.
4. Cross, J. R. (2008). *Acupuncture and the chakra energy system; treating the cause of disease*. North Atlantic Books.
5. Motoyama, H. & Brown, R. (1985). *Chakras, ki en psi; wetenschap en de evolutie van bewustzijn*. Ankh-Hermes.
6. Jun, F., Bok, B. H. & Lin, Z. (2020). *Study on the correlations between chakra system and ayurvedic medicine*. International Journal of Ayurveda and Pharma Research, 8(4): 73-76. Geraadpleegd 15 september 2024, van <https://ijapr.in/index.php/ijapr/article/view/1449>
7. Khedikar, S. G., Erande, M. P. & Shukla, D.V. (2016). *Critical comparison of yogic nadi with nervous system*. Journal of Indian System of Medicine, 4(2): 108-113.
8. Eden, D. (2017). *Werken met energetische geneeskunde; voor een uitgebalanceerd, gezond, vitaal en vreugdevol leven*. Altamira.
9. Leskowitz, E. (2022). *A cartography of energy medicine: From subtle anatomy to energy physiology*. Explore, 18(2): 152-164. Geraadpleegd 15 september 2024, van <https://doi.org/10.1016/j.explore.2020.09.008>
10. Oschman, J. L. (2015). *Energy medicine: the scientific basis*. Elsevier.
11. Brennan, B. A. (1991). *Licht op de aura; healing via het menselijk energieveld*. H.J.W. Becht.
12. Zhimin, L. & Shang, C. (2016). *Where have the organizers gone? The growth control system as a foundation of physiology*. Progress in Biophysics and Molecular Biology, 123 (2017) 42e47. <http://dx.doi.org/10.1016/j.pbiomolbio.2016.09.001>
13. Maxwell, R. W. (2009). *The physiological foundation of yoga chakra expression*. Zygon 44(4): 807 - 824. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9744.2009.01035.x>
14. Jain, S. (2021). *Healing ourselves; biofield science and the future of health*. Sounds True.
15. Becker, R. O. & Selden, G. (1985). *The body electric: electromagnetism and the foundation of life*. Harper Collins.